

Dosarul nr.2r-9/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (V. Cupcea)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (L. Bulgac, Gr. Dașchevici, S. Gîrbu)

DECIZIE

30 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Dumitru Mardari, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „MAIB-Leasing” împotriva lui Vadim Chirpii cu privire la încasarea sumei,

împotriva încheierii din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel, ca fiind depusă tardiv,

c o n s t a ț ă:

La 15 ianuarie 2018, SA „MAIB-Leasing” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vadim Chirpii cu privire la încasarea datoriei în mărime de 30 199,61 de euro și 400 de lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 mai 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, acțiunea s-a admis, s-a încasat din contul lui Vadim Chirpii în beneficiul SA „MAIB-Leasing” cheltuielile recuperabile de evaluare în mărime de 400 de lei și datoria în baza contractului de leasing financiar nr. FL-2207 din 30 decembrie 2011 în mărime de 30 199,61 de euro sau contravaloarea sumei în lei moldovenești în data executării hotărârii, care constă din plata de răscumpărare restantă în sumă de 10 277,34 de euro; dobânda de leasing în mărime de 5258,46 de euro; dobânda de întârziere în sumă de 1928 de euro; diferența dintre valoarea de răscumpărare a autoturismului și valoarea de acordare în leasing a automobilului în mărime de 12 735 de euro. S-a încasat de la Vadim Chirpii în beneficiul SA „MAIB-Leasing”, cheltuielile de judecată în mărime de 18 681, 94 de lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 22 august 2018, prin intermediul oficiului poștal (f.d.76), Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu, a depus cerere de apel, prin care a solicitat repunerea în termen a cererii de apel, casarea acesteia cu remiterea cauzei spre examinare în alt complet de judecată.

Prin încheierea din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată, cererea depusă de către Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu privind repunerea în termen a cererii de apel și s-a restituit apelantului, apelul împreună cu toate documentele anexate.

Nefiind de acord cu încheierea din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu a declarat recurs, prin care a

solicitat admiterea acestuia, casarea încheierii recurate cu emiterea unei noi decizii prin care să se dispună repunerea în termen a apelului declarat împotriva hotărârii din 03 mai 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Central.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că nu a participat la examinarea cauzei civile intentate la cererea de chemare în judecată depusă de către SA „MAIB-Leasing” împotriva sa, fiind examinată în lipsa sa. Despre existența hotărârii pronunțate la 03 mai 2018 de către Judecătoria Orhei, sediul Central, a aflat la 17 august 2018 de la executorul judecătoresc Victor Cațer, care i-a adus la cunoștință actele procedurii executorii și documentul executoriu emis de Judecătoria Orhei, sediul Central. Ulterior, la cerere, în data de 20 august 2018, prin intermediul avocatului a luat cunoștință de materialele dosarului, inclusiv de hotărârea din 03 mai 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Central, conform mențiunii efectuate în recipisa din 20 august 2018.

În contextul prevederilor art. 116 din Codul de procedură civilă, pornind de la faptul că examinarea cauzei, cât și pronunțarea dispozitivului hotărârii din 03 mai 2018 a Judecătoria Orhei, sediul Central, s-a efectuat în lipsa sa, iar copia hotărârii i-a fost eliberată la 20 august 2018, recurentul a opinat că termenul de 30 de zile pentru declararea apelului a fost omis din motive întemeiate, care nu au depins de voința sa.

Recurentul a afirmat că instanța de apel nu a luat în considerare că semnătura din aviz/cotor, nu-i aparține și nu este identificată persoana care a aplicat semnătura. Astfel, instanța de apel nu putea să constate cine a primit citația și dacă i-a fost adusă la cunoștință. De asemenea, a indicat că prin examinarea cauzei în lipsa sa, prima instanță a încălcat prevederile art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Prin necomunicarea uneia din părți data și locul judecării cauzei, nu se lezează decât dreptul părții la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. La fel, a fost lipsit de dreptul de a prezenta obiecțiile și probele sale la cererea de apel motivată, ceea ce a generat restituirea cererii de apel prin încheierea din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Totodată, a menționat că jurisprudența CtEDO reflectă în hotărârile sale despre încălcarea dreptului la un proces echitabil prin examinarea cauzei în lipsa unui participant la proces, deoarece a fost lipsit de dreptul de a prezenta probe și argumente în susținerea poziției sale.

Recurentul a precizat că SA „MAIB-Leasing” a declarat în instanță precum că au mai multe contracte de leasing încheiate, precum și că este deținătorul unei parcări auto, respectiv cunoșteau locul unde activează și dețineau și datele de contact. Or, SA „MAIB-Leasing” nu a dorit să întreprindă măsurile necesare de înștiințare, exercitând cu rea-credință drepturile lor procesuale.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 11 octombrie 2018, iar Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu, a declarat recurs la 09 noiembrie 2018.

Materialele cauzei atestă că încheierea a fost expediată participanților la proces la 29 octombrie 2018, conform scrisorii de însoțire (f.d.97), însă lipsesc date despre recepționarea acesteia. Textul recursului denotă că recurentul a primit încheierea instanței de apel la 05 noiembrie 2018. Astfel, recursul declarat la 09 noiembrie 2018 este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu ca fiind întemeiat și va casa încheierea instanței de apel cu restituirea cauzei civile la rejudecare în instanța de apel *la etapa primirii cererii de apel*, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Materialele cauzei atestă că la 22 august 2018, prin intermediul oficiului poștal (f.d.76), Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 03 mai 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, prin care a solicitat repunerea în termen a cererii de apel, casarea acesteia cu remiterea cauzei spre examinare în alt complet de judecată (f.d.73-74).

Prin încheierea din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca neîntemeiată, cererea depusă de către Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu privind repunerea în termen a cererii de apel și s-a restituit apelantului, apelul împreună cu toate documentele anexate (f.d.93-96).

Colegiul apreciază ca fiind pripită concluzia instanței de apel privind respingerea cererii lui Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu, de repunere în termen pentru declararea apelului și restituirea cererii de apel depuse împotriva hotărârii din 03 mai 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central.

Inițial Colegiul relevă că temeiul de drept indicat de către instanța de apel în partea dispozitivă a încheierii contestate este art. 369 alin.(1) lit. b), d) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 369 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă: b) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen; d) cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, cu excepția cazului în care cererea depusă de persoana asupra căreia a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară se referă la contestarea hotărârii privind instituirea măsurii de ocrotire judiciare.

Corelând prevederile art. 369 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă cu situația de fapt, Colegiul notează că instanța de apel a reținut că cererea de apel a fost

declarată în afara termenului legal, iar partea apelantă nu a prezentat argumente plauzibile în susținerea cererii de repunere în termen.

La acest capitol, prin prisma alegațiilor invocate de recurent, Colegiul accentuează că examinarea cauzei în prima instanță s-a desfășurat în lipsa pârâtului Vadim Chirpii, contrar legislației procesuale.

Art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Prevederile art. 105 alin. (1) din Codul de procedură civilă statuează că citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

În contextul normelor citate, Colegiul reliefă că înștiințarea despre data și ora ședinței de judecată din 26 februarie 2018 ora 09:30 și anexă: 32 file, au fost expediate lui Vadim Chirpii la adresa din rl Rîbnița, sat. Ofatinți (f.d.39), însă din avizul de recepție a setului de acte nu se distinge primirea corespondenței de către Vadim Chirpii (f.d.42). La fel, în cazul citației expediate la aceeași adresă pentru data de 03 mai 2018 ora 09:15 (f.d.54-55). De altfel, din cotorul de recepție a reclamației expediate pârâtului la 30 noiembrie 2017, anterior adresării în instanța de judecată, la adresa din rl Rîbnița, sat. Ofatinți, de asemenea, nu se identifică persoana ce a aplicat semnătura (f.d.18).

Ipotezele instanței de apel referitor la respectarea prevederilor legale de înștiințare a pârâtului prin prisma prevederilor art. 105 alin.(1), (6) din Codul de procedură civilă, precum și la obligația persoanei care a recepționat corespondența de a indica numele pe cotor și raportul de rudenie cu destinatarul, nu pot fi reținute ca fiind întemeiate. Or, materialele cauzei nicidecum nu denotă înștiințarea legală a lui Vadim Chirpii.

În acest sens, Colegiul apreciază ca fiind relevant certificatul nr. 493 din 06 decembrie 2018 eliberat de președintele sovietului sătesc de deputați ai poporului, sat. Ofatinți, rl Rîbnița, în textul căruia se identifică precum că în sat. Ofatinți, rl Rîbnița, locuiesc mai mulți cetățeni cu numele de familie „Chirpii”.

În atare circumstanțe, aserțiunea instanței de apel referitor la respectarea citării legale este neîntemeiată și nejustificată, or, din cotorul de recepție nu se identifică cine a primit citația/setul de acte în numele lui Vadim Chirpii și respectiv nu poate fi prezumată ca fiind respectată obligația instanței de înștiințare legală a părții în condițiile în care în acest sat se numără mai mulți locuitori cu același nume de familie „Chirpii”. La fel, nu s-a stabilit cu certitudine faptul dacă citația a fost înmănată unui membru al familiei lui Vadim Chirpii, deoarece din cotorul acesteia nu se identifică anumite date în acest sens. Or, în împrejurările expuse, faptul neindicării datelor celui ce a semnat pe cotor, precum și raportul de rudenie cu destinatarul, nu pot fi puse pe seama pârâtului.

La caz, prezintă importanță și faptul că dispozitivul hotărârii primei instanțe, de asemenea, a fost expediat pârâtului Vadim Chirpii la adresa din sat. Ofatinți, rl Rîbnița

(f.d.65-66), care în circumstanțele expuse nu poate fi prezumat faptul recepționării acestuia anume de către Vadim Chirpii sau un alt membru al familiei sale.

Concomitent Colegiul precizează că în certificatul menționat anterior se identifică precum că pârâtul Vadim Chirpii nu locuiește de o perioadă îndelungată în sat. Ofatinți, rl Rîbnița (f.d.121).

În ceea ce privește înștiințările expediate la adresa din mun.Chișinău, str. Alecu Russo, nr. 59/2 ap.16, Colegiul accentuează că acestea au fost remise instanței cu mențiunea „plecat” (f.d.56-57).

La fel, în cazul reclamației expediate pârâtului la 30 noiembrie 2017, anterior adresării în instanța de judecată, la adresa din mun.Chișinău, str. Alecu Russo, nr. 59/2 ap.16, a fost remisă expeditorului cu mențiunea „plecat” (f.d.19).

Referitor la citarea publică a pârâtului în temeiul art. 108 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Colegiul învederează că în temeiul normei procedurale menționate citarea publică se dispune de către președintele instanței dacă locul de aflare a pârâtului nu este cunoscut și reclamantul dă asigurări că, deși a făcut tot posibilul, nu a reușit să afle domiciliul acestuia. De altfel, în citația publică s-a indicat ca ultimul domiciliu cunoscut: mun.Chișinău, str. Alecu Russo, nr. 59/2 ap.16 (f.d.60).

Sub acest aspect, Colegiul reține ca fiind relevante și argumentele recurentului precum că are mai multe raporturi contractuale cu SA „MAIB-Leasing”, iar ultima cunoaște locul de muncă a acestuia. Astfel, nu poate fi considerat că reclamantul a întreprins toate măsurile de a afla domiciliul pârâtului și citația publică ar fi fost ultima și unica modalitate legală de înștiințare a pârâtului, în condițiile în care reclamantul cunoaște și locul de muncă al pârâtului.

Or, în conformitate cu art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Dacă persoana nu locuiește la adresa comunicată instanței, citația sau înștiințarea poate fi trimisă la locul ei de muncă sau la locul unde se află.

Colegiul reiterează că în materialele cauzei nu se identifică anumite înscrisuri din care s-ar profila încercările reclamantului de a înștiința pârâtul la locul de muncă sau cel puțin de a informa instanța despre această posibilitate.

Afirmația instanței de apel precum că nu ar fi fost confirmat faptul luării cunoștință de hotărârea primei instanțe de către apelant abia la 18 august 2018, deoarece ar lipsi confirmări în acest sens și respectiv nu ar constitui temei de repunere în termen pentru declararea apelului, este irelevantă, în condițiile în care nu a fost probată însăși înștiințarea pârâtului. Or, primordial instanța urmează să stabilească dacă părțile au fost înștiințate conform legii despre existența litigiului și data examinării acestuia, în caz contrar se încalcă dreptul pârâtului la un proces echitabil. Implicit se încalcă și dreptul de a prezenta probe și să participe la cercetarea lor, de a pune întrebări altor participanți la proces, de a formula cereri, de a reclama probe, de a da instanței explicații orale și scrise, de a-și expune argumentele și considerentele asupra problemelor care apar în dezbaterile judiciare, de a înainta obiecții împotriva demersurilor, argumentelor și considerentelor celorlalți participanți, de a ataca actele judiciare în modul și termenul stabilit de legislația procedurală civilă. La caz, pârâtul a fost privat de posibilitatea de a-și valorifica drepturile procedurale prevăzute la art. 56 alin. (1) Cod de procedură civilă.

În corolar, Colegiul conchide că instanța de apel a respins cererea de repunere în termen pentru declarare a apelului drept urmare a unei examinări superficiale și arbitrare a cauzei, iar, în final, a dispus restituirea cererii de apel ca fiind depusă în

afara termenului legal în temeiul art. 369 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă. Or, instanța de apel nu a verificat complet și obiectiv dacă la înștiințarea pârâtului despre data și ora ședințelor de judecată s-au respectat normele de drept procedural ce reglementează această procedură.

De altfel, CtEDO în cauza *Russu v. Moldova* (no. 7413/05, § § 23-28, 13 noiembrie 2008) deja a constatat că „în practică, instanțele naționale nu acceptă drept o dovadă pertinentă faptul expedierii unei scrisori din instanță și solicită o dovadă de recepționare.” Iar în cauza *S.C. RAISA M. SHIPPING S.R.L. v. Romania*, CtEDO a constatat încălcarea art. 6 par. 1 din Convenție în situația în care instanța nu a dat dovadă de suficientă diligență pentru a se asigura de transmiterea citației și primirea acesteia de societatea reclamantă, demonstrând un formalism incompatibil cu litera și spiritul Convenției.

Cu referire la temeiul de drept și anume art. 369 alin.(1) lit. d) din Codul de procedură civilă, indicat de către instanța de apel în partea dispozitivă a încheierii contestate, Colegiul menționează că aceasta nu este aplicabil speței. Or, acesta vizează cazurile în care restituirea cererii de apel este generată de depunerea acesteia de o persoană care nu este în drept să declare apel.

Colegiul precizează că apelul a fost declarat de către Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu (f.d.73-74). Vadim Chirpii are calitatea procesuală de pârât în cauză și în conformitate cu art. 360 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă, este în drept să declare apel. Avocatul Petru Loghinescu reprezintă interesele lui Vadim Chirpii, conform mandatului eliberat în acest sens cu împuternicirile respective (f.d.71) și în temeiul art. 360 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, este în drept să declare apel.

De altfel, în textul încheierii instanței de apel nu se disting anumite constatări ce ar fi dus la necesitatea indicării ca temei de drept și a art. 369 alin.(1) lit. d) din Codul de procedură civilă.

În contextul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, circumstanțele relatate generează casarea încheierii contestate. Or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, nu ar constitui decât o îngrădire a posibilității pentru partea apelantă de a-și valorifica drepturile procedurale conform normelor în vigoare, garantate atât de legislația națională, cât și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

În conformitate cu art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat și de a casa încheierea din 11 octombrie 2018 a instanței de apel cu restituirea cauzei civile la rejudecare în instanța de apel, la etapa primirii cererii de apel.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. b), art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Vadim Chirpii, reprezentat de avocatul Petru Loghinescu.

Se casează încheierea din 11 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „MAIB-Leasing” împotriva lui Vadim Chirpii cu privire la încasarea sumei și se restituie cauza civilă la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău la etapa primirii cererii de apel.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

judcătorii

Valeriu Doagă

Dumitru Mardari

Galina Stratulat